

HALLÅ DÄR

FOTO: MIKAEL REBEKA

Thorbjörn Laike, docent i miljöpsykologi vid LTH.

Vad visar forskning om vår relation till prylar?

– Olika personlighetstyper tycks ha olika relation till prylar. Vissa känner sig tyngda och pressade av prylar, medan andra förknippar dem med trygghet. Det finns extremer åt båda hållen, men de flesta hamnar någonstans mitt på skalan.

Hur kommer det sig att vi uppfattar prylar så olika?

– Skillnaden baserar sig både på arv och miljö. Biologiskt kan man konstatera att våra hjärnor fungerar olika. Vissa har stort behov att ta in mycket stimuli utifrån och blir uttråkade om miljön är enformig. Andra behöver inte så mycket stimuli och föredrar en stillsam miljö fri från yttre störningar.

– Man kan se skillnaden mellan olika familjemedlemmar vid frukostbordet.

Någon vill ha tänt i taket, läsa tidning och lyssna på radio samtidigt. En annan vill bara ha det tyst och lugnt.

– Sedan kan kulturen och tidsandan förstärka beteendet. I ett samhälle där man inte äger så mycket prylar är det desto mer värdefullt att hålla fast vid sina ägodelar. Min far föddes 1912 på landsbygden, och varje familjemedlem hade sin sked. I dag kan vi byta plastsked varje dag om vi vill och samlandet är inte lika nödvändigt.

– Så det som är rätt i ett sammanhang är inte lika gångbart i nästa.

Men det handlar väl inte bara om mängden prylar, utan också om hur de är ordnade?

– Ja, vi uppfattar rörlighet på olika sätt. Vissa har behov att organisera allting; blått för sig, små saker för sig, runda för sig ... medan andra faktiskt inte behöver veta exakt var saker ligger.

– Att det sedan förväntas en viss ordning är en annan sak. I vår kultur råder en skepsis mot oordning. Men det finns inget som säger att det är ett sämre hem bara för att det är lite skit i hörnen.

Hur ser det ut på ditt eget skrivbord?

– Det ser kanske inte så bra ut. Som filosofen Henri Bergson sa: "Det finns geometrisk ordning och levande ordning". På mitt skrivbord råder nog en levande ordning.

KERSTIN WEMAN THORNELL